

A spiritizmus kutatását két ágra bonthatjuk: az egyik az inkább vallásosabb irányzat volt, ami a médiumok üzeneteit tanította, melyek erkölcsi mondanivalóval bírtak a szellemvilágból. A másik, a tudományosabb megközelítés, hogy bizonyítsák a túlvilág létét, továbbá, hogy az embernek vannak különleges – akkoriban még okkultnak hívták – képességei is. Ez utóbbihoz tartozott dr. Chengery Pap Elemér, aki 1869-ban született és később Budapest fővegysze lett. 1932-ben jött létre a Magyar Metapszichikai Tudományos Társaság, melynek alapítótágjai voltak *Toronyi János* ügyvéd; *Tordai Vilmos*, aki a Magyar Királyi Igazságügyi Minisztérium számíttatja volt; valamint *Strém István* újságíró. Később ennek lett tiszteletbeli elnöke Chengery is, majd kutatásainak eredményeit az 1932 és 1936 között megjelent *Metapszichikai folyóirat* című lapban tette közzé. A Társaság célkitűzése a tu-

lesz, majd a következő ülések alkalmával fokozatosan meg is történt az áttörés. Ennek segítésére volt dr. Grünhadt Adolf, a magyarországi spiritizmus vezéregyénisége és a Szellemi Búvárok Pesti Egyletének alapítója. Grünhadt orvos volt és rendszeresen alkalmazta az emberek delejezését is. A delej a 18. századi gyógyászatban elterjedt volt – neve *Anton Mesmer*hez köthető –, de később a tudományos közösség elutasította a létezését. Ma inkább azt mondanánk, hogy szuggesztív hatásokból állt, és ez vegyült a modern spiritualitásban megtalálható energiával. A doktor delejezős kézmozdulatokkal próbált hatással lenni Chengeryre. A szeánszon lévő látómédiumok közölték, a folyamatot ragyogó szellemek segítik, akiket ma Angyaloknak vagy Szellemi Vezetőknek hívunk. Hosszú hetek és hónapok delejezésének hatására Chengery először író-, majd később pedig beszélőmédiummá

egzakt tudomány művelője felhagyott kételkedésével, és behatóan foglalkozni kezdett a lélek rejtett erőivel. Úgy vélte, hogy természet-tudományi alapon módjában áll megismerni a misztikum törvényszerűségeit. Így jutott el a metapszichikának a tanulmányozásához.

Új látóhatárok felé

Changery, Strém és Tordai 1922-ben fedezte fel Pap Lajos bútorasztalos médiumi képességeit, akivel több sikeres kísérletet is végeztek. Az első kopogásokat és asztalmazásokat követően apportált tárgyak is megjelentek. Az apport azt jelentette, hogy egy fizikai tárgy ismeretlen hatások folytán materializálódott a szobában a szeánsz során egy ismeretlen helyről. Ezt követően Chengery kialakította Metapszichikai Laboratóriumát, ahol a további üléseket tartották, de immár szabatos ellenőrzések bevezetésével.

Tudományos kísérletek a túlvilággal

Metapszichikai laboratórium

Chengeryvel és Pap Lajossal együtt általában heten vettek részt a szeánszokon, köztük két orvos is. Az ellenőrzések során a tagok zsebeit tüzetesen átvizsgálták, később pedig zsebnélküli, világítószalagos, hátulgombolható és zipzáros kísérleti ruhákba kellett lenniük. Így a sötétben vagy félhomályban tartott szeánszokon látni lehetett, hogy ki hogyan mozgolódik az asztal körül, ahová leültek. A kísérleti szobában ugyanis kizárólag

Magyarországon is óriási népszerűségnek örvendett a spiritizmus, amely szerint kapcsolatba léphetünk az elhunytakkal. Budapesten több tudományos kísérlet is folyt, hogy kontrollált körülmények között bizonyítást nyerjen a túlvilág léte. Dr. Chengery Pap Elemér fővegysz több tucat kísérletet folytatott le médiumával, aki számos paranormális jelenséget produkált. Erre a célra hozta létre laboratóriumát Budapesten, a későbbiekben pedig egy múzeumot is.

A Magyar Metapszichikai Tudományos Társaság alapítói (az első sorban balról jobbra): Toronyi János, dr. Chengery Pap Elemér, Tordai Vilmos és Strém István

dományos kutatás, a médiumok tesztelése és az ember pszichéjének vizsgálata volt.

A fővegysz médium

A dolog érdekessége az, hogy bár kevesebb visszhangot kapott, de maga Chengery is médiumi képességekkel bírt. 1898 januárjában vett részt első spiritizista ülésén, amikor alig volt tül egyetemi tanulmányain, bár akkor még teljesen hitetlen volt a dologgal kapcsolatban. A szeánsz során kiderült, hogy a férfiból állítólag médium

vált. Számára is feltűnt, hogy bizonyos alkalmakkor nem ura a testének és enyhe kábultságot is érez, mintha tudatállapota megváltozott volna. Ezek után úgy vélte, hogy akiket örülteknek neveznek, valószínűleg szellemi megszállás alatt lehetnek és nem feltétlenül bolondok. Mindezek az események óriási hatással voltak Chengeryre, aki utólagos visszaemlékezésében fejtette ki, hogy az élményei átalakították egyéniségét, gondolkozását és érzésvilágát. Az

egy kályha volt megtalálható, valamint a székek és közepén az asztal. Chengery egyedi szeánszasztalt készített, ami majdnem 8 kilós súllyal bírt, és a fedőlapját úgy alakította ki, hogy ne lehessen szándékosan megemelni, így az ujjak lecsúsztak róla. Továbbá világító festékekkel kente be a fedőlapot – és a lábakat –, aminek közepén egy világító korong volt. Egy-két helyre még világító lapokat is felhelyezett a falra, hogy ne legyen teljesen sötét. Minden ülés előtt nem csak a résztvevőket

ott kétel-
kezdezt a
ermészet-
egismerni
utott el a
oz.

n fedezte
képessé-
eztek. Az
t követő-
apport
meretlen
obában a
Ezt követ-
hikái La-
tartották,
zetésével.

alában he-
két orvos
it tüze-
küli, vilá-
ros kísér-
ben vagy
lehetett,
rül, aho-
kizárólag

ános, dr.

a székek
szeánsz-
yal bírt,
ehessen
súsztak
a fedő-
világi-
lapo-
teljesen
evőket

vizsgálták át, de magát a laborszobát is. A tudós ugyanis mindent bevetett annak érdekében, hogy a csalások kizárhatóak legyenek. Senki sem vihetett be semmilyen tárgyat a laborba, és a szeánsz során folyamatosan egymás kezeit kellett fogni, melyet a világítószalagos ruhák is jeleztek. Changery megvizsgálta a szakirodalomban fellelhető csalásokat, és minden egyes bűvészmódszert ismert. Pap Lajos médiumitása 1932-től kezdődően felerősödött, és egy elhunyt rabbi szelme vette át felette az irányítást, akit Izsáknak hívtak. Izsák önálló személyiséggel rendelkezett, és többször is lehetett vele beszélgetni. Az ilyen jellegű jelenségeket egyesek inkább a médium altudatának vélték, mintsem egy elhunyt szellem jelentkezésének, de Chengery úgy vélte, hogy mind a két verzió igaz lehet. A kísérletek a legtöbb alkalommal félhomályban tartották, mert akkoriban úgy hitték, hogy a jelenések erősebben jelentkeznek, mint fényes nappal. Ez persze lehetőséget nyújt a csalásokra is, de a világítószalagos ruhákkal és tárgyakkal mindenki

Tudósok és okkult képességek

A 19. században és a 20. század elején sok tudós szkeptikus volt és tagadta a spiritizmust, de többen is nyitottan viszonyultak közülük a kérdéskör vizsgálatához. A kételkedőből hívők lettek, mert olyan élmények érték őket, amiket nem tudtak megmagyarázni. *Johann Zöllner* asztrofizikus volt, aki optikai illúziókat tanulmányozott. Emellett az elsők között figyelte meg az apport tüneményeket is, és felállította a negyedik dimenziós tér hipotézisét. A legtöbben inkább támogatták azt az elméletet, hogy az embernek vannak rejtett pszichikus képességei, melyek egyelőre kiaknázatlanok, mint azt, hogy szellemekkel csevegének.

jesebbek voltak.

Ha a médium egészségi állapota nem volt túl jó, akkor viszont azok rendre elmaradtak.

A vizsgálatok eredményei

A szeánsz résztvevői körbe álltak, megfogták egymás kezeit, amikor is a közepén lévő asztal lebegni kezdett, anélkül, hogy bárki is hozzáért

rögtűzre emlékeztettek. A szeánsz után gyufákat vagy hamut sem találtak, ami alapján csalásra gyanakodhattak volna. Volt alkalom, amikor Pap Lajos transzba esve izzó villanykörtét szorongatott percekig keresztül, és még a nyelvével is megnyalta, de mégis sértetlen maradt. A legérdekesebb tünemények közé tartoztak a már említett apportok. Ezek között voltak pénzérmék, virágok, magvak, bogarak, halak, gyíkok, kígyók, de még friss hó is. Évekkel később egyesek azt feltételezték, hogy Pap Lajos valamilyen furfangos módon az ellenőrzéseket megkerülve mégiscsak becsempészte ezeket a dolgokat a laborba a zsebeiben. Apróbb dolgokkal ez valóban kivitelezhető lehetne – bár teljesen átvizsgálták –, viszont megtörtént, hogy élő folyami rákokat és karvalyt is materializált, amiket már lehetetlen lett volna bevennie. Sőt, 1933-ban még egy kakuszt is sikerült apportálni, amit még megfogni is nehéz lett volna a sötétben. Az egyik ülésen a szomszéd szobából lévő vízzel teli korsó jelent meg a kísérlet helyiségbe az asztal közepén, melyre aztán végképp nem tudtak magyarázatot adni. Az apportált tárgyakat végül kiállították, és bárki megtekinthette őket. Ez volt Budapest egyetlen metapszichikai múzeuma.

Egy korszak lezárul

Bár hiába folytattak több száz sikeres kísérletet Changeryék, a második világháború szinte elsöpörte a spiritizmustal való foglalkozást. 1944-ben a laboratóriumot és a múzeumot, amely a Mészáros utca 62. alatt volt megtalálható, bombatalát érte, így az egész épület megsemmisült. A kutatók ezután is próbálták folytatni a szeánszokat, és újabb társaságokat alapítottak, de az országot megszálló szovjetek teljesen betiltották az okkult dolgokkal való foglalkozást.

MISKOLCI LÁSZLÓ

nyomon tudta követni az eseményeket. Pap Lajos a későbbiek folyamán már világosban is produkált jelenségeket. A csapatnak több dolog is feltűnt: ha mindenki teljesen összehangolódott a szeánsz során, akkor a jelenségek sokkal erőtel-

volna. Egy alkalommal egy lebegő virágkosár jelent meg a médiumtól nem messze, akinek mindkét kezét maga Elemér fogta. Máskor a médium kezei között láttak fényeket, amelyek néha neonfényesek voltak, néha pedig leginkább a go-

LAPTAPIR

www.laptapir.hu

120 ÚJSÁGOT ADUNK
EGY LAP ÁRÁÉRT

